

**AZ EURÓPAI PARLAMENT (EU) 2023/1951 ÁLLÁSFOGLALÁSA****(2023. május 10.)****a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás (2021. november 30. előtt a Tiszta Égbolt 2 közös vállalkozás) 2021. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozat szerves részét képező megjegyzésekkel**

AZ EURÓPAI PARLAMENT,

- tekintettel a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás 2021. évi pénzügyi évre szóló általános költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,
  - tekintettel eljárási szabályzata 100. cikkére és V. mellékletére,
  - tekintettel a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság véleményére,
  - tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A9-0078/2023),
- A. mivel a Repüléstechnikára Irányuló Közös Technológiai Kezdeményezés Megvalósítására Irányuló Közös Vállalkozás a hetedik kutatási keretprogramon belül 2007 decemberében jött létre tízéves időszakra (Tiszta Égbolt 1); mivel 2014 májusában a Tanács a Horizont 2020 program keretében 2024. december 31-ig meghosszabbította a közös vállalkozás működésének időtartamát (Tiszta Égbolt 2);
- B. mivel a Tanács 2021 novemberében elfogadta az (EU) 2021/2085 rendeletet <sup>(1)</sup> (egységes alap-jogiaktus), létrehozva a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozást (a közös vállalkozás), amely a Horizont Európa program keretében a 2031. december 31-ig tartó időszakra a Tiszta Égbolt 2 helyébe lép;
- C. mivel a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás köz-magán társulás, amelynek célja a légi közlekedés fenntartható és klímasemleges jövőre való átállása;
- D. mivel a közös vállalkozás alapító tagjai a Bizottság által képviselt Európai Unió, valamint a légi közlekedési ágazatban tevékenykedő, a megbízható és klímasemleges légi közlekedési rendszerekre vonatkozó új globális szabvány kidolgozásában részt vevő szervezetek;
- E. mivel a közös vállalkozás számára az igazgatási és működési költségek fedezésére nyújtott uniós pénzügyi hozzájárulás – beleértve az EEA-előirányzatokat is – legfeljebb 1,7 milliárd EUR, amelyből legfeljebb 39,223 millió EUR fordítható igazgatási költségekre; mivel a közös vállalkozás Uniótól eltérő tagjai a 10 éves időszak alatt legalább 2,4 milliárd EUR összegű hozzájárulást fizetnek – vagy gondoskodnak arról, hogy tagszervezeteik és kapcsolódó szervezeteik befizessék ezt a hozzájárulást –, amelyből legfeljebb 39,223 millió EUR fordítható igazgatási költségekre;

**Költségvetési és pénzgazdálkodás**

1. üdvözlő, hogy a Számvevőszék jelentése (a továbbiakban: a számvevőszéki jelentés) szerint a közös vállalkozás 2021. december 31-ével záruló pénzügyi évre vonatkozó éves beszámolója minden lényeges szempontból híven, pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi a közös vállalkozás 2021. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait, és hogy a beszámoló alapját képező ügyletek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek;
2. elismeri, hogy a Horizont Európa ambiciózus célokat tűz ki a közös vállalkozás számára, amelyek csak akkor érhetők el, ha olyan hatékony megoldásokat dolgoznak ki és hajtanak végre, amelyek kezelik a belső kontrollrendszerek gyengeségeit, és felkészülnek a megnövekedett felelősségi körökből eredő jövőbeli kihívásokra, például az emberierőforrás-menedzsment és -tervezés területén; ezzel összefüggésben rámutat, hogy a különösen bonyolult és megterhelő számítások és jelentéstételi követelmények jelentős hibakockázatot jelentenek, és ezért kéri, hogy lehetőség szerint vizsgálják meg olyan egyszerűsítések lehetőségét, amelyek összeegyeztethetők a meglévő jogi kerettel;

<sup>(1)</sup> A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete (2021. november 19.) a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról, valamint a 219/2007/EK, az 557/2014/EU, az 558/2014/EU, az 559/2014/EU, az 560/2014/EU, az 561/2014/EU és a 642/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 427., 2021.11.30., 17. o.).

3. megjegyzi, hogy a közös vállalkozás 2021. évre rendelkezésre álló végleges költségvetése (a korábbi évek fel nem használt előirányzatainak áthozatalát, a címzett bevételeket és a következő évre történő átcsoportosításokat is beleértve) 182,6 millió EUR összegű kötelezettségvállalási előirányzatot és 189,9 millió EUR összegű kifizetési előirányzatot tartalmazott;
4. tudomásul veszi, hogy a Covid19-világjárvány befolyásolta a költségvetés végrehajtását, különösen az igazgatási kiadásokra vonatkozó kifizetési előirányzatok tekintetében, és hogy ennek ellenére a közös vállalkozás 2021. évi kötelezettségvállalási előirányzatainak végrehajtási aránya 99,6 %-os volt (a folyó évben fel nem használt előirányzatok nélkül), a kifizetési előirányzatok esetében pedig a végrehajtási arány a rendelkezésre álló források 82,3 %-át tette ki, az 22,9 millió EUR-t kitevő 2021. évi fel nem használt előirányzatok nélkül (56,3 %-os végrehajtási arány, ha a felhasználatlan előirányzatokat beleszámítják a teljes kifizetési költségvetésbe);
5. megállapítja, hogy 2021 végéig a közös vállalkozás a Horizont 2020 program keretében aláírt támogatási megállapodásokkal kapcsolatos maximális uniós hozzájárulásból 1 716 millió EUR-t csaknem teljes mértékben kötelezettségvállalásba vett; megjegyzi, hogy ebből az összegből mintegy 273 millió EUR-t (16 %) az elkövetkező években kell még kifizetni; megjegyzi továbbá, hogy a magánszektorbeli tagok jogi kötelezettséget vállaltak arra, hogy 2 113,8 millió EUR összegű természetbeni hozzájárulást nyújtanak;
6. kiemeli, hogy a közös vállalkozás Horizont 2020 projektekre rendelkezésre álló 2021. évi kötelezettségvállalási és kifizetési költségvetésének felhasználási aránya 100 %, illetve 83 % volt;
7. az éves tevékenységi jelentés alapján megállapítja, hogy a 2022–2023-as terveket felülvizsgálták a 2020–2021-es időszakról áthozott összegek (el nem költött források és újratervezett eredmények) beemlése céljából annak érdekében, hogy beszámoljanak a program végéig hátralévő tevékenységekről; megállapítja, hogy a következő időszak kritikus lesz, mivel az eredmények 70 %-át a program utolsó két évében kell teljesíteni, a fennmaradó finanszírozás pedig programszinten ~10 % lesz; emellett megállapítja, hogy az innovatív légijármű-demonstrációs platformok/integrált technológiademonstrációs rendszerek (IADP/ITD) egyes területein továbbra is magas a késések kockázata, és ez egyedi nyomon követést igényel a tagok részéről annak érdekében, hogy eredményeik a Tiszta Égbolt 2 program élettartamán belül megvalósuljanak; megállapítja továbbá, hogy a következő időszakban az összes innovatív légijármű-demonstrációs platform, integrált technológiademonstrációs rendszer és transzverzális tevékenység (a 2022 júliusában esedékes) évközi felülvizsgálaton keresztül várhatóan megerősíti a befejezésre irányuló tervet, és az időközi előrehaladási felülvizsgálatok központi szerepet játszanak majd az elért összesített teljesítmény értékelésében, és megerősítik az eredmények ütemterv szerinti megvalósítási tervét;

### **Személyzet és munkaerő-felvétel**

8. megjegyzi, hogy a közös vállalkozás 2021. évi létszámterve összesen 42 személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó (ideiglenes és szerződéses) alkalmazottat és két kirendelt nemzeti szakértőt foglalt magában, és 2021 végén összesen 42 álláshelyet töltöttek be; megjegyzi, hogy 2021-ben a közös vállalkozás elindította két álláshely (csoportvezető és projektfelelős) felvételi eljárását; megjegyzi továbbá, hogy a személyzeti szabályzat szerinti álláshelyeken kívül a közös vállalkozás külső szolgáltatókat is igénybe vesz, például webmestert, a többi közös vállalkozással közösen igénybe vett informatikai szolgáltató céget, valamint a kommunikáció területén foglalkoztatott kilenc ideiglenes munkatársat és egy tanácsadót (angol szövegíró), akik további támogatást nyújtanak a közös vállalkozásnak;
9. a Számvevőszék korábbi éveiben tett észrevételeinek nyomán követése alapján aggodalommal állapítja meg, hogy a kölcsönmunkaerő elmúlt évekre jellemző fokozott mértékű alkalmazása továbbra is fennáll, és a személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó személyzet mintegy 13 %-át teszi ki; emlékeztet, hogy a szerződéses alkalmazottak magas aránya jellemzően jelentős személyzeti fluktuációhoz vezet a közös vállalkozásnál, ami még tovább nehezíti az egyébként is bizonytalan személyzeti helyzetet; hangsúlyozza emellett, hogy a kölcsönmunkaerő alkalmazásának továbbra is átmeneti megoldásnak kell maradnia, különben kedvezőtlenül érintheti a közös vállalkozás általános teljesítményét, például a kulcskompetenciák megtartása, az elszámoltathatóság bizonytalansága, a lehetséges jogviták és a munkaerő alacsonyabb hatékonysága tekintetében; tudomásul veszi a közös vállalkozás választát, miszerint a közös vállalkozásnak az elmúlt években egyre gyakrabban kellett kölcsönmunkaerőt alkalmaznia, hogy a személyzeti létszámterv korlátai mellett képes legyen ellátni egyre növekvő számú feladatait, és megbirkózzon a növekvő munkateherrel, és hogy ez a tendencia várhatóan folytatódni fog, mivel a két program – a Tiszta Égbolt 2 és az új Tiszta Légi Közlekedés program – párhuzamosan fut; megjegyzi továbbá, hogy optimálisabb megoldás lenne, ha a közös vállalkozás nagyobb rugalmasságot kapna a létszámtervben szereplő szerződéses alkalmazottak száma tekintetében; emlékeztet azonban, hogy a közös vállalkozásnak formalizált modellrel vagy iránymutatást kellene kidolgoznia a személyzeti igények (ezen belül az alapvető kompetenciák iránti igény) becslésére, azzal a céllal, hogy optimalizálja a személyzeti erőforrások felhasználását;

10. üdvözlí, hogy a közös vállalkozás a többi közös vállalkozással együtt folytatta a Systal online humánerőforrás-eszköz bevezetését a biztonságos kiválasztási eljárások lebonyolítása érdekében; megjegyzi, hogy az irányító testület átsorolási rendszerre vonatkozó határozatával összhangban a közös vállalkozás 2021-ben végrehajtotta az átsorolási eljárást, és ennek eredményeként tizenegy ideiglenes alkalmazottat és három szerződéses alkalmazottat soroltak át;
11. sajnálja, hogy nem indítottak felhívást a 2021-es pályázatokra;
12. elismerését fejezi ki a kis- és középvállalkozások (kkv-k) jelentős részvétele miatt (a finanszírozott projektekben való összes részvétel 29 %-a (1887-ből 555) és a kkv-k pályázóinak magas szintű sikere (43 %) kapcsán; emlékeztet, hogy a vállalkozás új lehetőségeket teremtett a kkv-k számára;
13. megjegyzi, hogy 2021-ben az odaítélt és aláírt 17 szerződés közbeszerzésekhez és a folyamatban lévő keretszerződések végrehajtására irányuló egyedi szerződésekhez kapcsolódott;
14. a 2021. évi éves tevékenységi jelentés alapján megállapítja, hogy a nemek közötti egyensúly szempontjából a Tiszta Légi Közlekedés közös vállalkozáson belül az előző évhez képest alacsonyabb a nők aránya a programokban való részvétel területén, valamint a projektkoordinátorok, a tanácsadók és a szakértők között; sajnálatosnak tartja a fenti szám adatok csökkenését, és fokozott erőfeszítésekre szólít fel a nemek közötti egyensúly tekintetében;
15. megjegyzi, hogy a közös vállalkozások alkalmazottaira vonatkozó munkáltatói járulékok azon részét, amely a közös vállalkozások nem uniós támogatott bevételeinek az összes bevételükhöz viszonyított arányának felel meg, a közös vállalkozások 2016 óta nem fizették be az uniós nyugdíjrendszerbe, mivel a Bizottság erről a kiadásról nem rendelkezett a közös vállalkozások költségvetésében, és nem is kérte hivatalosan a befizetéseket; felhívja a Bizottságot, hogy tegyen lépéseket a hasonló problémák jövőbeli elkerülése érdekében;
16. megjegyzi, hogy a Számvevőszék 2020-as javaslata a kölcsönmunkaerő használatáról továbbra is fennáll; felhívja a közös vállalkozást, hogy a lehető leghamarabb foglalkozzon a kérdéssel, mivel ez a helyzet instabilitást és jelentős kockázatokat teremt a közös vállalkozás számára; megjegyzi, hogy a közös vállalkozás kutatási és innovációs tervének végrehajtása nem valósítható meg a személyzeti állomány jelenlegi szintjével;

### **Belső kontrollrendszerek**

17. megjegyzi, hogy a Horizont 2020 keretében teljesített kifizetések utólagos ellenőrzése a Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága Közös Ellenőrzési Szolgálatának a feladata, és hogy a 2021 végén rendelkezésre álló utólagos ellenőrzések eredményei alapján a közös vállalkozás a Horizont 2020 projektek esetében 1,8 %-os (2020-ban 1,60 %-os) reprezentatív hibaarányról és 1,0 %-os (2020-ban 0,91 %-os) fennmaradó hibaarányról számolt be (elszámolások és végső kifizetések);
18. tudomásul veszi, hogy a közös vállalkozás operatív kifizetésekre vonatkozó kontrolljának értékeléséhez a Számvevőszék a végső kedvezményezettek szintjén egy véletlen mintán megvizsgálta a Horizont 2020 keretében 2021-ben teljesített kifizetéseket, hogy megerősítse az utólagos ellenőrzés során megállapított hibaarányokat; sajnálja, hogy a Számvevőszék egy esetben rendszerszintű hibát talált és számszerűsített a személyi költségek kapcsán feltüntetett óradíjak helytelen kiszámításával kapcsolatban;
19. felhívja a figyelmet a Számvevőszék megállapítására, amely megerősítette, hogy a bejelentett személyzeti költségek tekintetében tartós rendszerszintű hibák vannak és különösen a kkv-k és az új kedvezményezettek esetében nagyobb a hibakockázat, mint más kedvezményezettekénél; kiemeli, hogy ezekről a hibákról a Számvevőszék 2017 óta készült korábbi éves jelentései is rendszeresen beszámolnak; hangsúlyozza ezért, hogy a Horizont 2020 személyzeti költségek bejelentésére vonatkozó szabályainak egyszerűsítése és az egyszerűsített költségelszámolási módszerek szélesebb körű alkalmazása az előfeltétele annak, hogy a hibaarányokat megbízhatóan a lényegességi szint alatt lehessen tartani; hangsúlyozza, hogy a közös vállalkozásnak meg kell erősítenie belső kontrollrendszerét a kkv-k és az új kedvezményezettek esetében megnövekedett kockázat kezelése érdekében, és erőteljesen ösztönöznie kell a „Personnel Costs Wizard” használatát a hibákra hajlamosabb kedvezményezettek egyes kategóriái, például a kkv-k és az új kedvezményezettek körében; üdvözlí, hogy 2022-ben valamennyi közös vállalkozás megkezdte a hibaarány csökkentésére irányuló intézkedések végrehajtását a Számvevőszék által javasolt fellépéssel összhangban, beleértve az egyszerűsített költségformák, például az egységköltségek, az egységű átalányok és az átalányfinanszírozás lehetőségeinek feltárását;

20. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy 2021-ben több fontos dokumentum (például az értékelő bizottság tagjainak összeférhetlenségi nyilatkozata, közbeszerzések értékeléséről szóló jelentések, a munkaerő-felvétel értékeléséről szóló jelentések, a felvételi bizottságokkal kapcsolatos határozatok, közbeszerzések odaítéléséről szóló határozatok és munkaszerződések) jóváhagyására úgy került sor, hogy az illetékes engedélyezésre jogosult tisztviselő aláírását Word formátumú dokumentumba másolták, majd a fájlt PDF-formátumúvá alakították; egyetért a Számvevőszék azon észrevételével, hogy ez a gyakorlat jogi kockázatot jelenthet, mivel az elutasított pályázók megtámadhatják az aláírt értékelési dokumentumok szabályszerűségét; felhívja a közös vállalkozást, hogy haladéktalanul hagyjon fel ezzel a gyakorlattal, és válasszon biztonságos jóváhagyási módszert;
21. megjegyzi, hogy a közös vállalkozások között nincs harmonizált meghatározás az „igazgatási költségek” fogalmára, ami alapul szolgál tagjai pénzügyi hozzájárulásának kiszámításához, és előfeltétele az összehasonlítható számadatok meghatározásának; ezt szem előtt tartva közös iránymutatásokat kér valamennyi közös vállalkozás számára, hogy összehangolt megközelítést alkalmazzanak az igazgatási költségek bizonyos kategóriáinak – például a konzultációkkal, tanulmányokkal, elemzésekkel, értékelésekkel és technikai segítségnyújtással kapcsolatos kiadások – osztályozására;
22. üdvözli, hogy bevezették a digitális aláírást; ösztönzi a vállalkozást a további digitalizációért való munkára;

### **Belső ellenőrzés**

23. az éves tevékenységi jelentés alapján megállapítja, hogy a közös vállalkozás belső ellenőrzési feladatait 2021-ben a Bizottság Belső Ellenőrzési Szolgálat, valamint a közös vállalkozás belső ellenőrzési tisztviselője látta el a pénzügyi szabályzat 28. és 29. cikkével összhangban;
24. megállapítja, hogy 2021-ben a Belső Ellenőrzési Szolgálat nem végzett új megbízhatósági ellenőrzést; megállapítja, hogy a korábbi ajánlásokkal kapcsolatban számos nyomonkövetési ellenőrzésre került sor; megállapítja, hogy a Horizont 2020 keretében nyújtott támogatások végrehajtására vonatkozó ellenőrzés (2020. október 22-i zárójelentés) nyomon követése 2021 áprilisában megkezdődött; tudomásul veszi, hogy a Belső Ellenőrzési Szolgálat 2021 júniusában megállapította, hogy a közös vállalkozás megfelelően és hatékonyan végrehajtotta a három ajánlást, ezért azok lezártak tekintendők;
25. megállapítja, hogy a teljesítménymenedzsmentre vonatkozó ellenőrzés (2017. november 20-i zárójelentés) nyomon követése 2021 júliusában megkezdődött; megállapítja, hogy az érintett ajánlás a Horizont 2020 projektek teljesítményének nyomon követésére és jelentésére vonatkozott; megállapítja, hogy a cselekvési terv három alintézkedésből állt, amelyek kezelték a partnerek Tiszta Égbolt 2 programba tartozó projektjeinek a Tiszta Égbolt 2 program magas szintű célkitűzéseihez való hozzájárulásának nyomon követésével kapcsolatos folyamat hiányosságait; megállapítja, hogy az intézkedések végrehajtási folyamatát követően a közös vállalkozás több lépésben javasolta a Belső Ellenőrzési Szolgálatnak, hogy az ajánlások készek a lezárásra, és a legutóbbi frissítést 2021 májusában nyújtotta be; megállapítja, hogy a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozásnak szóló 2021. évi külön feljegyzésében a Belső Ellenőrzési Szolgálat megállapította, hogy az ajánlások végrehajtottak tekinthetők;
26. megjegyzi, hogy a teljesítménymenedzsmentre (2017. november 20-án kiadott zárójelentés) és a Horizont 2020 (a pályázati témák azonosításától a támogatási megállapodás aláírásáig terjedő) támogatási folyamatára (a 2016. november 15-én kiadott zárójelentés) vonatkozó nyomonkövetési ellenőrzés 2022 januárjában kezdődött; megjegyzi, hogy a közös vállalkozás belső eljárási leírásainak – például az irányítási kézikönyvnek és a minőségügyi kézikönyvnek – a Horizont 2020 jelenlegi folyamatai szerinti aktualizálására vonatkozó két ajánlást a közös vállalkozás több lépésben végrehajtotta, és 2021 novemberében javasolta a Belső Ellenőrzési Szolgálatnak azok végleges lezárását; megjegyzi, hogy a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozásról szóló 2021. évi éves jelentésében a Belső Ellenőrzési Szolgálat megállapította, hogy az ajánlások végrehajtottak tekinthetők;

### **A család és az összeférhetlenség megelőzése**

27. üdvözli, hogy 2021-ben a közös vállalkozás folytatta a közös vállalkozás szerveire és személyzetére alkalmazandó, az összeférhetlenség megelőzésére és kezelésére vonatkozó szabályokkal kapcsolatban az igazgatótanács által elfogadott határozatok alkalmazását, és hogy a többek között a közös vállalkozás igazgatótanácsának tagjaira, az

értékelési eljárások szakértőire, a közbeszerzéssel és a munkaerő-felvétellel foglalkozó testületekre vonatkozó kapcsolódó folyamatok során következetesen alkalmazták a lehetséges összeférhetlenségek azonosításához szükséges óvintézkedéseket; kiemeli, hogy a közös vállalkozás érzékeny funkciókra vonatkozó politikáját célzott kockázatértékelés alapján dolgozták ki, véglegesítésére pedig 2022-ben kerül sor;

28. rámutat arra, a Számvevőszék értékelése szerint a pénzügyi problémák és az ellátási korlátozások elkerülése érdekében a csalárd csődök vagy más csalárd magatartások kockázatát a jogszerűséget és szabályszerűséget érintő további fenyegetésnek kell tekinteni a Covid19-világjárvánnyal összefüggésben; nagyra értékeli, hogy a közös vállalkozás egyedi kockázatalapú mintát hozott létre az utólagos ellenőrzések tekintetében, hogy azok a közös vállalkozás partneri támogatási megállapodások keretében megvalósuló projektjeinek rétegére is kiterjedjenek, és ennek során mutatkozott a Covid19 miatti korlátozásoknak való – a Számvevőszék által is leírt – bizonyos mértékű kitettség, például pénzügyi hiányosságok, működési késések, az átlaghoz képest magas személyi költségek;
29. sajnálatosnak tartja, hogy 2021-ben az OLAF a Tiszta Égbolt 1 és a Tiszta Égbolt 2 által nyújtott támogatásokkal összefüggésben két ügyben adott ki következtetéseket és jelentéseket, és hogy az állítólagos csalás mindkét esetben megerősítést nyert;
30. megjegyzi, hogy az OLAF ajánlásai mindkét esetben azokra az intézkedésekre összpontosítanak, amelyeket a közös vállalkozásnak kell meghoznia a finanszírozás visszafizettetése, valamint a jogalany és a személy megjelölésének mérlegelése érdekében az EC-rendszerekben (kizárt pályázók adatbázisa); megjegyzi, hogy a közös vállalkozás lezárta a Törvényszék előtt az olaszországi ügyvel kapcsolatos peres ügyet (2018-ban nyújtották be), és megpróbálja nemzeti szinten végrehajtani a Törvényszék ítéletét; megállapítja, hogy a belgiumi ügy tekintetében a közös vállalkozás az OLAF jelentése és a csalás megerősítése nyomán már 2017-ben nyilvántartásba vette pénzügyi követeléseit a felszámolóbiztosnál, és a közös vállalkozás jelenleg elemzi, hogy milyen bírósági lépések tehetők nemzeti szinten.